

„Edinost“

zobja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); sven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravlništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravlništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Razgovor z drom. Riegrom.

III.

V daljšem razgovorjanju sta se dr. Rieger in ruski novinar dotaknila tudi vprašanja o možnosti franko-madžarsko-slovanske zveze; prišla sta na to toliko laže, ker omenjenje dr. Rimlerja je spomnilo tudi na madžarskega politika Ugrona.

Riegro bi bila taka zveza simpatična, a on misli pesimistično o njenem uresničenju.

Treba je poštovati — pravi bar. Rieger —, da so Madjari zakorenili vrage Slovanov. Oni sovražijo Čehe, Poljake in Ruse; in od njih zavisti trpi v znatni meri oni, ki so povsem sorodni nam Čehom: Slovaki. Vzroke tej vkorenitvi se zavisti treba iskati v plemenskih razlikah in v nacionalnem značaju Madjarov. Predno bi oni zasnovali zvezo s Slovani, bi Madjari morali dogovoriti se s Slovani ter razumeti drug drugega. Jaz pa ne pričakujem, da bi se Madjari povzpeli do pravičnega odraščanja k nam, Slovanom. Potem, Madjari ne bodo mogli odpustiti Rusiji dogodkov 1849. leta. Bodi tako, jaz se zlagam z Vami, da ruski narod ni kriv teh dogodkov. No, Madjari so se v poslednjem polstoletju preveč privadili temu, da Rusijo identifikujejo z ruskim narodom, da bi ne pričakovali naučili se delati potrebno razliko. Vi ste najbrže zapazili, da, ko je posl. Ugron imel znani govor povodom nastavljenega načrta franko-madžarsko-slovanskega združenja, se on — kljubu vplivu, ki ga ima — vendar ni drznil reči odkrito — da ne bi vzbudil proti sebi obtege nezadovoljstva —, da je on izmislil načrt zveze z Rusijo. Tretjič, predčasno priobčenje vsega načrta mora škodovati, seveda, možnosti njegovega uresničenja v najbližji bodočnosti. Naposled, na Ogrskem v obče in v ogrskem parlamentu posebe niso še tla dovolj pripravljeni za brez zamudno franko-madžarsko-slovansko zblizanje.

Nasprotno, na Ogrskem gospoduje sedaj tendencija težanja k Nemčiji. Madjari imajo samo jeden osnovni cilj svoje politike: doseženje polne samostanosti. L. 1849. je bil njihov ustanek zaduščen, no, l. 1866. so oni znali porabiti nenavadno stisko Avstrije, da so postavili začetek sedanjemu dualizmu. In da si Madjari v avstro-ogrski monarhiji uživajo tako samostanost, kakoršne nimajo ne Čehi, ne Poljaki, da si uživajo Madjari ogromen vpliv v cesarstvu in imajo možnost, da pritiskajo celo na zunanjo politiko monarhije, česar mi, Čehi, nismo nikdar in ne moremo, — jim je vendar vsega tega še premalo. In

oni dosežajo prijateljstvo z Nemčijo in so pripravljeni tej poslednji izkazovati vse možne ljubeznjivosti, v nadeji, da Nemčija, v primerni trenutek, pripomore Madjarom ustvariti popolno samostanost njihovo. O vsem tem seveda ne govorim na glas, no, to umeva že vsakdo; in razsodite sami: kako je možno soglašanje med Madjari in slovanskimi narodi, naseljenimi v Avstriji, ako oni natihoma delajo na razčlenjenju avstro-ogrške monarhije, mi pa, Slovani, delamo odkrito na korist nadaljnjega ohranjenja njenega...?!

Ali ne dopuščate Vi, g. doktor — je vprašal ruski gost —, da Nemei, kakor ultra realni politiki, odgovorijo Madjarom s črno nevhvaležnostjo in da, okoristivši se z njihovo podporo za doseženje svojih ciljev, ne dajo, koncem koncev, Madjarom tega, česar pričakujejo le-ti sebi v nagrado od Nemčije?

Jaz dopuščam to, in prav lahko. Nemei so, brezdvombeno, narod visoko kulturen, so jako marljivi in delavni. Potrpežljivost in stanovitnost Nemcev ste nad vse dostojni. Vsaki Nemei stremi neupogljivo k svojemu cilju in za vse ima on strogo določen program. Poleg tega so imeli Nemei na svojo srečo takega voditelja svojih političnih usod, kakoršen je bil knez Bismarek, pred katerim se jaz, kakor človek objektivni, ravno tako poklanjam. Potrebna je zopet in zopet ponavljati misel, katero sem nedavno izrekel na nekem obedu: Nemei, pri vseh njih dostojanstvih in krepostih, ne dostajajo dne velike lastnosti: humannosti. V tem pogledu ste Vi, Rusi, nenavadno daleč prekosili Nemei. Rusija je, rekli bi, prisvojila si pol Azije, ne da bi bila prelila ni kaplje krvi. Prihaja Kozak, razprostira svoj šator, in delo — je izvršeno! Naj si bo ta Kozak tudi sam še polubarbar, no, razmeroma tem naseljenjem, kamor je došel on v goste, je on kulturonošec, in kakor na mig, v kratki dobi, je dovršeno novo mirno pribojevanje. Nemei je do tega še predaleč; in kakor brezpotreben dokaz, da nimajo razuma za pravo humanno kulturonošenje, se javljajo tiste metode, katere oni porabljajo sedaj za ponemčenje Poljakov. Jaz, seveda, ne bom zanikal, da so Poljaki napravili ne malo zgodovinskih napak, in da so sami krivi v znatni meri zunanje usode svoje, no, to ne opravičuje krutosti in neumelosti nemških germanizatorjev v poljskih pokrajinah Prusije. Vendar pa hočem takoj pristaviti, da Nemei, prisilivši Poljake obiskovati svojo šolo, so mnogo storili za povzdignjenje kulturne višine Poljakov.

In dolgi čustveni akordi so se potapljali v svetlo noč, ki je na vse strani drhtela in se sanjavo zibala v valovenju bajne mesečine, od katere je vse prejemalo čudežno — strahotno lice; kar neki drugi svet je nastajal pred mojimi očmi — dalen in povsem tuj svet, v katerem smo mi vsi le kakor gosti. A gori na altani je ona — v vsej svoji angeljski lepoti. Mili in dragi očesi jej letiti, skupno z zvoki pesmi, zamišljenim pogledom v globoko nedogledno noč. A sjaaj njijinih zenic ne zaostaja za sjaajem in kresom zlatonitih trakov, ki plovejo sem od daljnjih zvezd, sem do naših nad, naših želj in naših namer. A — jaz se nisem mogel več premagovati, šepnil sem njeno ime in stopil sem iz sence. — Drago dete se je ustrašilo, no v isti hip jej je zaigral radosten smešek okolo usten, a nekoliko trenutkov pozneje me je šepetaje klical dragi glas iz grma za smereko. Srei najini sti se zložili v dolgem objemu. Kako dobra in draga je bila! Takov en trenutek — in večnost sreče je v njem. —

Za tem je eno njenih pisemc. — »Vode

Politični pregled.

V TRSTU, dne 27. avgusta 1901

† **Grof Fran Coronini.** Stojimo ob novem svežem grobu, v kateri pčlože znamenitega moža. Različna so čutstva, ki nasprešinjajo ob tem grobu. Naše duševno oko vidi pred soboj moža poštenjaka, kavalirja v najplemenitejšem pomenu te besede, dobrotnika, v osebnem občevarju konciliantnega moža! A zopet nam pravi spomin, koliko je škodoval ta mož našemu narodu v njega političnem in narodnem razvoju. Ne da bi bil sovražil narod naš, ne da bi bil imel zle namene. V ozkem krogu, kakor slovenski župan, je bil celo lahko v izglede marsikomu drugemu. Ali na velikem političnem odru nam je mož veliko škodoval. Tu ni mogel najti zmisla za pravičnost naših stremiljenj in naših bojov. V politični areni ni bil naš. Vzgoja mu je bila taka. Člen je bil visoko aristokratske hiše. Tradicije tistih krogov nasproti narodnemu gibanju nas Slovencev so pa znane. Tam si skoro ne morejo misliti avstrijskega patrijotizma brez nasprotovanja narodnim težnjam nas Jugoslovanov! V taki atmosferi je vzrasel grof Coronini. In pozneje je bil vojak. Da si v vojaškem vzduhu ni pridobil zmisla za naše težnje, tudi na to stran menda smo na jasnem. Celó »Neue Freie Presse« je toliko poštena v svojem nekrologu, da povdarja, da je pokojni v deželnem zboru vsikdar odločal se svojim glasom za — Italijane, da je torej on zvesto konserviral italijansko večino v deželnem zboru goriškem, torej dežele, ki je po veliki večini slovenska!

Ali ni bil deželni zbor v Gorici tisto mesto, v katerem nam je pokojnik provzročal najhuje škode. Škoda, ki nam jo je delal drugje, je bila veliko huja. In nam ni škodil s tem, da bi bil Bog ve kake stvari uprizarjal proti nam, marveč: ker je bil mož velikega ugleda in z mogočnimi zvezami. — Posebno treba upoštevati, da je bil Coronini na glasu po svojem avstrijskem patrijotizmu. Zvenilo bo malce paradokso in vendar je res: pokojni nam je največ škodoval na visokih mestih, kjer je njegov glas neoporečnega patrijota najbolj vposobljal v to. Njemu so verjeli brezpogojno. Ako je grof Coronini rekel le jedno samo besedo proti našim težnjam ali za naše nasprotnike, je to izdalo več, nego če so vsi drugi spuščali vse svoje baterije proti nam!

Če je Fran Coronini rekel, da v Primorju ni redente — zadoščalo je! Merodajni činitelji so bili uverjeni o tem.

In grof Coronini je bil — kakor je bil sicer ljubezniv tudi v občevarju z našimi ljudmi ter tudi miroljuben — po svoji vzgoji in po tradicijah aristokracije v naših krajih se svojim srcem na strani naših nasprotnikov. A že v dejstvu samem, da je bil jeden Coronini na njihovi strani, ki je se svojim velikim osebnim ugledom vsikdar pokrival njihove grehe, je bil velik dobiček nasprotnikom in temu primerna naša škoda. Od todi je prihajalo, da smo često — vzlic vsemu spoštovanju, ki smo je gojili do njega — vskipovali, ko smo imeli posla s politikom grofom Coroninijem.

Sicer pa nas v tej sodbi popolnoma opravičuje dejstvo, da je v parlamentu, odstopivši od časti predsednika, marca 1881., vstanovil klub, v kateri so mogli vstopiti italijanski poslanci, z vsemi njih Slovencev strupeno sovražnimi aspiracijami.

Da se pa je slednjič sprl tudi s svojimi laškimi varvanci, ki so ga prisilili, da se je popolnoma umaknil v zasebno življenje — to je pa le zopet jedno poglavje o slepi strasti in nevhvaležnosti teh ljudij, ki ubijajo svoje najboljše prijatelje.

Grof Coronini je bil sicer leta 1897. poklican v gosposko zbornico, ali aktivno ni posezal več v politično življenje. Pokojni je bil rojen leta 1833., bil je torej v 68. letu svoje dobe. Časten mu bodi spomin!

Deželnozbornske volitve na Kranjskem. V nedeljo so imeli škode katoliškonarodni kandidati dr. Krek, dr. Žitnik in dr. Schweitzer. Prvi v Planini, Studenem Studenem in v Šmihelu pri St. Petru, drugi v Žalnici, tretji v St. Rupertu na Dolenjskem.

Katoliški shod in protestni shod v Litomericah. Kakor smo že včeraj, med brzojavnimi vestmi, na kratko sporočili, bila sta v nedeljo v Litomericah dva shoda: katoliški shod, katerega se je udeležilo, kakor poročajo nemški listi, kakih 1000 udeležnikov, in protestni shod antiklerikalnih Nemcev, na katerem je bilo kakih 6000 ljudi, ki so se iz vseh bližnjih mest pripeljali v Litomerice.

Ob 10. uri zjutraj so se zbrali udeleženci nemškega katoliškega shoda v stolni cerkvi, kjer je imel O. Alban Schachleiter propoved o »Los von Rom«-gibanju. Propovednik je govoril o tem, kako je v novejšem času katoliška cerkev proganjana in da morajo katoliki resno stopiti v boj za svojo vero. Rotil je vernike, naj pretrgajo vsako vez z brezverci in nekatolici ter naj volijo v zakonodajne zastope same katoliške može.

mi govoriš o lepotah, ki jih priroda razširja pred nama. Ali se spominjaš, kako sva bila oni zadnjikrat skupno začarana od slaveve pesmi v grmu, vsem obitem od mesečine. Pesnik si — pesnik — Ivane, ljubljene moj — za me vsaj najboljši in najmilejši pesnik! Sedaj pa prihaja ta nesrečna voda in jaz te ne bom ni videla ni slušala! A toliko bi imela govoriti s teboj. Ne le ljubavnih besed in razgovorov, ampak ravno o onem, o čemer si mi toliko govoril v zadnje čase. Ti moreš biti uverjen, da storim vse, kakor želiš in kakor hočeš. Saj — kako bi tudi mogla drugače, ko te toliko ljubim. No, bojim se, da vendar ni vse tako lahko, kakor misliš ti in kakor si govoril. Pomisli! Kako bom mogla najti jaz vso energijo, vso previdnost — z eno besedo — bojim se! Ti si junak, pa jemlješ vse tako, kakor da je vse odvisno od junaštva in od volje. Ne jezi se in ne sumi o meni. Pa tudi če mi prihajajo take misli, hočem vendar storiti vse, kakor želiš. (Pride se.)

PODLISTEK

Pripovedovanja starega papirja.

Hrvatski pisal Šandor Gjalski. Poslovenil M. C-tič.

Za tem pismom prihaja zapisnik njegov, iztrgan iz kaknega dnevnika ali temu sličnega. Tu je: — »Ni vedela, da sem v bližini — tako rekoč: tik nje. Stal sem za smreko pred hišo. Sence njena me je skrivala in bil sem povsem gotov, da me ne more nikdo videti. Ona je bila na altani v prvem nadstropju. Mesece jo je objemal vso in je kakor sipal po njej svoje plavo srebro. Belo jej spalno krilo se ti je videlo kakor plašč angelja na altanju. Blizu nje v sobi, kraj široko odprtih vrat na altani so delale kmetijske deklace — predle so in pevale poleg tega. Bila je navadna kmetijska pesem, ali od onih, ki se ob sree človeka vijejo in pletejo kakor bršljan okolo stebra. V tisti hip sem uvidel, kako prav ima naš zagrebški gospod škof, ko toliko hvali te pesmi. Meni vsaj je bilo, kakor da pesem govori isto, kar duša moja čuti.

Materam je priporočal, naj pazijo, da se bodo otroci vzgajali v katoliškem duhu.

Popoldne ob 3. uri se je otvoril shod v dvorani Hrada-hotela, kamor je prišlo tudi več zastopnikov visokega in najvišjega plemstva. Tudi dve nadvojvodinji sti poslali brzojavki. Zborovanje je otvoril predsednik, stolni župnik Josip Pohl, z daljšim nagovorom, v katerem je pozivljaval zborovalce na boj za pravico in resnico, za čast in obstanek. Katoličani so napadeni in se morajo častno braniti. Pobjal je liberalizem, ki pod krinko svobode tira ljudstvo v najhujšo sužnost kapitala. Geslo »vera je privatna stvar« rodi verski nihilizem. Gibanje »proč od Rima« pomenja gibanje »proč od cesarja«, »proč od Avstrije«, »proč od vere«, in »proč od Boga«.

Urednik Viljelm Heilmann je govoril o temi: »Krščanska družina, državna šola cerkve in države«. Semeniški ravnatelj dr. Kordae je govoril o katoliškem časopisu in njegovih nasprotnikih in slednjič O. Fr. dr. Paula Boissl iz Prage o katolicizmu in modernem duhu.

Vesti o odstopu vojnega ministra Krieghammerja. Neki madjarski list je prišel te dni vest — in sicer v pozitivni obliki —, da vojni minister Krieghammer odstopi. Ni prvokrat to, da se širijo take vesti o g. Krieghammerju. Zato se tudi vest v madjarskem listu ni zdela nikomur neverjetna. Prvikrat se je določno govorilo o odstopu vojnega ministra, ko so v Budimpešti spomenik generala Hentzyja premestili v kadetško šolo. Hentzy je bil v letih 1848—1849. poveljnik trdnjave v Budi, katero je junaki branili pred ogrskimi revolucionarji do 21. maja 1849. Tega dne pa je bil smrtno ranjen, ujet od madjarske vojske in je umrl malo ur na to. Spomin tega moža je bil seveda skrajno zoper Madjarom in njegov spomenik jih je bil v oči. In res so dosegli slednjič, da so spomenik prenesli z javnega trga v budimpeštansko kadetško šolo. Cesar in kralj je to premeščenje razglasil z dnevnim poveljem.

Ob tem premeščenem spomeniku bi se bil kmalo izpodtaknil vojni minister Krieghammer. Tako vsaj se je govorilo v obče. In tudi sedanje vesti o njega odstopu spravljajo v zvezo s to afero.

Stvar je bila namreč taka-le. K že omenjenemu kraljevemu povelju je Krieghammer dodal komentar — in sicer na svojo roko in brez znanja na najvišjem mestu, kakor so trdili madjarski listi. V tem komentarju pa je vojni minister pozival ogrsko mladino, naj jej Hentzy služi kakor uzor, kako se treba vesti. — Takov opomin do mladine, tako opozorjanje na izgled avstrijskega patrijotizma je seveda zadoščalo Madjarom vseh barv, naj je že njihov madjarizem odkrito revolucionaren, ali pa povit v videz lojalnosti do dinastije, tako opozorjanje, pravimo, je zadoščalo, da so Madjari temeljito obsovali Krieghammerja. A karakteristikon razmeja med obema polovicama, znak, kako je porazdeljena politična moč obeh državnih sestavin naše monarhije, odkar so uveli nesrečni, vedno lojalnih narodov in interes skupnosti ubijajoči dualizem, je ravno ta, da gorje možem na odličnem mestu, ako jih je madjarski šovinizem zapisal v črno knjigo. Tako si je minister Krieghammer skvaril račune z Madjari z onim komentarjem. O onem povodu sicer ni pal — da si se je njegov padece prorokoval z vso gotovostjo — ali od tedaj se redno povračajo govorice, da mu je stališče omajano in da podi ali da je podal demisijo. — Še v neko drugo afero se je bil zapletel vojni minister Krieghammer, ki mu je baje tudi postala nevarna. Na Dunaju so ustanovili veliko društvo vojaških umirovlencev in sicer pod zaščito umirovljenih generalov. Društvu je namen varovati koristi tega razreda prebivalstva; ustanovili so je zlasti za to, ker — kakor pravijo — pri vojnem ministerstvu ne nahajajo potrebne zaščite svojim interesom. Vojni minister je nastopil sovražno temu društvu — in sicer v parlamentu in v svojem uradnem delokrogu — češ, da potrebna vojaška disciplina ne dopušča, da bi vojaški umirovlenci sami in v javnosti branili svoje interese in se tako bavili s politiko, ampak da morajo obrambo svojih interesov prepustiti vojnemu ministerstvu. Radi tega nastopa Krieghammerjevega je prišlo do hudega in odkritega konflikta med njim in onim generalom, ki je predsednik društva. In tudi radi tega konflikta govore o bližnjem odstopu vojnega ministra Krieghammerja. Oficijozni listi — kakor n. pr. »Fremden-

blatt«, glej brzojavke! — označajo sicer vse te govorice neosnovanimi, ali s tem še nikakor ni kakor pribito, da so res brez vsake podlage. Saj nas uče skušnje, da se čisto čez par dni kaj rado uredničuje to, čemur so oficijozni pred par dnevi najglasneje oporekali.

Vojna v južni Afriki. Kakor poročajo vesti z bojišča, se burska poveljnika Steijn in Dewet s svojimi četami nahajata v Kapski koloniji blizu roke Fishriver. Buri krožijo po kapski koloniji, razdeljeni v še manjše čete nego do sedaj. Ker se premikajo od kraja v kraj po noči in z bliskovito naglico, je silno težko zasledovati jih, medtem ko si oni lahko dobivajo življenske potrebščine. Dohajajo jim tudi novi konji. Kazih 700 Burav pa je bilo odbitih, ko so hoteli prekorati reko Oranje in udrjeti v Kapsko kolonijo. Buri so dne 22. t. m. ujeli 65 angleških vojakov in 3 častnike, ki so koračali iz Ladybranda v Pretorijo. Brzojavka lorda Kitchenerja pravi, da so bili Buri v premoči in da so pozneje izpustili ujetnike, medtem ko trdijo druge vesti, da je Botha zapovedal pridržati Angleže kakor tale (za poročstvo), ako bi Kitchener izvajal, kar je zagrozil v svoji proklamaciji. Kitchener je dobil pisma od Bothe, Steijna in Deweta, kateri mu naznanjajo, da bodo nadaljevali boj; druge vesti pa trde, da se vedno več Burav udaja Angležem.

Večkrat prihajajo vesti iz južne Afrike, da so Angleži premagani od številnejših močnejših burskih čet. Ali so te vesti o premoči burskih čet izmišljene in jih angleški poveljniki pošiljajo v svet, da tako pokrivajo svojo nezmožnost. Ali pa so te vesti resnične, potem pa dokazujejo veliko strateško spretnost burskih poveljnikov, ki, dasi imajo le maloštevilno vojsko, znajo vendarle svoje čete urejati tako, da so tam, kjer najbolj koristijo, ter da vselej premagajo nerodne Angleže, ki jim v premajhnem številu prihajajo v pest, dasi imajo na razpolago več nego desetkrat več vojsko.

Tržaške vesti.

Klevetniki. V pismu, ki je je biskup Strossmayer pisal dru. Laginji z obveščenjem, da je »Prvemu istrskemu Sokolu« podaril 1000 kron, so bile, kakor znano našim čitateljem tudi besede: »Naj bi ves hrvatski in slovenski narod postal »Sokolom«, ki naj bi vztočno obal morja Adrijanskega za vedno zagotovil naši vzvišeni dinastiji in monarhiji!«

In pismo s tako tendencijo je porabil neki madjarski list v dokaz, da je Strossmayer nevaren dinastiji, ter je rekel, da to pismo bodi v svarilen izgled. Seveda si je madjarski list v ta namen dovolil lumparijo, da je, podavši pismo Strossmayerjevo izpustil baš navedene besede. Tako je tisto proslavljeno madjarsko viteztvo!

Pa tudi neki slovenski list si je na tem pismu dovolil malo, recimo nekorrektnost. Seveda ne na škodo dobrega imena in lojalnosti Strossmayerjeve, pač pa na škodo sokolske ideje med Slovenci. Dotični slovenski list ni namreč le nekaj zamolčal, ampak je tudi nekaj popravil.

V svoji antoniji proti sokolski organizaciji ni mogel tako prevladati svojega peresa, da bi bil povedal, da je veliki mož in biskup se svojim darom proslavil sokolsko idejo in priznal s tem potrebo te organizacije, to je, da je Strossmayer naklonil podporo »Sokolu«, ampak je dotični list povedal, da je Strossmayer daroval za — narodni dom!

Potem pa se gg. čudijo, da so med nami in njimi nesoglasja. Radi nam očitajo, da jih mi ne umejemo, da nočemo spoznati njihovega mišljenja; pozabljajo pa, da nam oni sami z vsakim korakom kažejo, da ne uvažujejo naših potreb!

Muso rotto! Nedeljski židovski smrad ali kuga z lesnega trga, alias »Piccolo«, ki je res »piccolo« na duševnih zmožnostih, pač pa zelo »grande« v brezprimerni židovski perfidnosti, brezobraznosti in aroganci, ki je nesramnejši od najsmradljivejše prostitutke v kakem gnilem blorgu, ta moralna pokveka prihaja nam sedaj zopet z dokazovanjem, da je Primorsko po velikanski večini italijanska pokrajina. Ne vprašujte nas pa, kako dokazuje to svojo trditve! Kar kri nam vte po žilah, ko moramo gledati v to grdo, nesramno čifutsko spako! To je istotako, kakor če ti je kakov lopov pobral zadajo stotinko iz žepa, a ima potem nesnaga še toliko perfidnosti v svoji duši, da te vrhu tega, da ti je

vse pokral, še zasramuje, da si ti, okradenec, — revež, ki nimaš nič! Ravno tako je s tem dokazovanjem o italijanstvu Primorske. Lahki so se s pomočjo židovske klike kakor parasiti ugnezdili med naš narod, ga materialno upropastili in se obogatili z njegovim premoženjem. Postali so gospoda. Ustanovili so si z našim denarjem vse potrebne kulturne ustanove, med istimi vse šole, kolikor jih potrebujejo in zaseli stvarj vsa javna mesta, kjer nas pošteno molzejo, med tem ko mora naš narod ostati brez najpotrebnejših ljudskih šol, a mora poleg tega s svojim trdo zasluženim denarjem vzdrževati Lahom celo srednje šole! Tega imajo Lahii vsega v izobilju in to na stroške drugih.

Preidimo k stvari sami. »Piccolo« je naštel v srednjih šolah na Primorskem veliko več laških, nego slovanskih učencev in je prišel lepo do zaključka, da je Primorska po velikanski večini laška dežela. Takega zaključka pa bi res ne mogel storiti nihče drugi, nego Žid. Najprej nam ne dajejo šol, potem nas štejejo po tujih šolah in prihajajo do zaključka, da nas ni. Najprej se obogate od naših žuljev in nasele po mestih, kjer imajo ugodno priliko in dovolj sredstev — nam pobranih —, da lahko šolajo svoje otroke, potem pa trdijo, da nas ni, ker ne pošiljamo otrok v šole, katerih nimamo (da-si plačujemo za-nje težke davke) in ker nimamo sredstev — ker so nam jih oni odvzeli — in ugodnosti, da bi mogli šolati otroke! Kaj briga njih statistika — če tudi so jo sami sestavili —, ki je našela mnogo več Slovanov, nego Italijanov?! Oni lažejo, ker bočejo lagati, lažejo, ker so izgubili vsako sled dostojnosti. Človek bi takemu predzremlu in infamnemu lažnjiveu kar v zobe pljunil, ako bi ga imel pred seboj. Pfui! muso rotto!

Izlet »Sokola« v Devin. (Zvršetek.) Po dovršeni telovadbi se je na vrtu, ki je bil ves z lampijončki razsvetljen, razvila krasna zabava. Svirala je Wagnerjeva godba in prepevala so pevka društva »Nabrežina« iz Nabrežine, »Slovansko pevsko društvo« ter »Kolo« iz Trsta. In kako so peli ti — Nabrežinci. Tu ni le šola, tu ni le material, tu ni le dovršena tehnika v pevanju, ampak tu pojejo — srca. Tu vam niso le interpreti skladatelja, ampak tudi pesnika. Tako treba peti! Pesem ne kaže le glasbeno vrline skladateljevo, ampak izražaj tudi to, kar je pesnik hotel položiti v svoj umotvor! In baš to znajo Nabrežinci, v tem je tajna očarajočega utisa, ki ga napravljajo njihovo pevanje. Torej še enkrat: pesem bodi interpret tudi čutečemu pesniku. Povdarjamo to, ker bi želeli, da bi naši pevodje malce bolj poštevali ta moment.

Vredno, zaslužno, kakor vsikdar sta nastopala tudi »Slovansko pevsko društvo« in »Kolo«. Mogočno in majestozno so doneli zbori iz zbora našega »Slovanskega pevskega društva«; radostno in ponosno nam je bilo sree da smo vslikali: to je naše, to nas vspodbuja, to nas vodi! A mešani zbor Kola nam je naslajal dušo z milimi, čustvenimi, sedaj globoko melanholičnimi, sedaj zopet vriskajočimi jugoslovanskimi napevi, slavečimi tisto dvojno veliko ljubezen: do dragega bitja in do rodu svojega. Vse trem društvom bodi izrečena prirčna zahvala na krasnem užitku in toli krasnem poveljevanju lepega slavlja! Bolj proti večeru pa je nastalo pravo rajanje. Mladina se je objela in se je ob zvokih godbe, tako vrtela po travi, po pesku in po podu da je bilo veselje gledati. Starejši ljudje pa so se zbrali v omizjih pri čaši pijače ter se veselo pogovarjali in šalili. Okolo 9. ure je zatrobil sokolski rog in goriški »Sokol« — odkarakal je med burnimi Na zdar! in Živio-klici na kolodvor! Tu se moramo iz srca zahvaliti vrlemu goriškemu »Sokolu«, da se je tako častno odzval povabilu tržaškega »Sokola« ter je s svojim sodelovanjem v toliki meri pripomogel do redkega pomembnega narodnega slavlja — do slavlja, ki je bilo v najlepšo proslavo sokolske ideje pred očmi zbranega naroda. Mnogokateri tržaški rodoljub, ki ima vsikdar polne koše meanej in sodeb, kako »bi moralo biti« pri »Sokolu«, ki pa redno pozablja, da besedi mora slediti tudi dejanje, kažemo danes na lep goriški izgled in kličemo: pojdi in stori tudi ti tako!

Diven prediven je bil odhod na parnik. V svitu bengaličnih ognjev so plapolale naše krasne trobojnice v jasno poletno noč. Čarobno je poigravala luč na rudečih srajcah Sokolov in na lepih čepicah Kolašev in Kolašic. Veselo je prepevala in vslikala ogromna množica navdušenega občinstva, ki je za slovanskimi trobojnicami korakala proti morju.

Prisrčno je bilo pozdravljanje na pomolu. Vsklikanje je bilo nepretržno. Ganljivo pretresljiv pa je bil prizor, ko je vse občinstvo jedni na pomolu, drugi na ladiji, možki razoglavi, ženske mahaje z roboi: pevalo »Hej Slovani«. Nekako sveto ganutje nas je objelo, ko je ta slovanska velepesem odmevala tja v letno noč, po neizmerni planjavi morja, na katerem smo — kakor je bil vsliknil brat dr. Treo — vsaj sogospodarji tudi mi!!

Ko pa se je parnik začel pomikati v odprto morje, prekipelo je navdušenje do viška. Vse je bilo kar elektrizovano. Godba, vslikanje, bengalična razsvetljava, umeteljni ognji, odsvitajoči v vodovju: vse to je napravljalo premagujoč čaroben vtis na vsacega navzočega. Še potem, ko je bil parnik daleč na morju, videli smo v bengaličnem svitu na gričih ob morju zbrano množico, ki je s spuščanjem umetelnih ognjev pošiljala zadnje bratske pozdrave odhajajočim gostom. Bil je res to nepozabna večer, hi ostane gotovo vsakemu v najprijetnejšem spominu. In ko smo pluli potem ob luninem svitu dalje po morju proti morju luč in lučice, ki so blestele pred nami v tržaški luki, začela so se nam prsa mogočno širiti; prijetna čustva so nam obdajala dušo, čar krasne poletne noči na mirni morski gladini se nam je pojavil pred vso dušo v svoji veličini. Parnikova ojstrina je rezala v skoraj nepremično morskno gladino globoke brazde, po katerih je poskakoval lunin odsvit, tu v pretrganih krpah, tam zopet razkropljen kakor zlat pesek po pljuskajočih valčkih. Še čarobnejšo sliko pa so tvorili za parnikom peneci se valovi, ki jih je provzročal parnikov vijak in po katerih se je užigalo in zopet ugaševalo na milijone fosfornih iskric, med katerimi se je tu pa tam včasih pokazoval po kak tako velik in svetel plamenček, da se je dozdevalo, kakor da bi nam hotelo tudi morje zažigati bengalične ognje. Tam daleč, daleč na obzorju pa so se iz morja začele dvigati polagoma črne sence, kakor črne pošasti, ki nam zavidajo naše veselje in našo srečo ter bi nas hotele pogrezniti v grozovite morske globočine. Mi pa smo mirno gledali one grozeče pošasti, ker smo bili prepričani, da prej dospemo do svojega cilja, nego postanejo tako velike, da bi nam mogle škodovati. In kakor smo tu srečno dospeli v pristan, tako dospemo tudi v naših narodnih bojih gotovo do smotra, kljubu vsem sovražnim nam silam, ki bi nas hotele streti: pred nami pa mora korakati v boj čil »Sokol«, držeč v krepki roki ponosno v zrak našo krasno trobojnico. V znamenju sokolske ideje, ki pomenja odločnost in nevstranšenost dospemo gotovo do zaželjene zmage. Že sama krasna sokolska oprava s svojim slovanskim krojem in rudečo srajco zažiga nam v prsih pogum in plamtče rodoljubje. Zato pa ne gujemo sokolstvo v mnogo več meri kakor do sedaj in čislajmo sokolsko opravo, kakor simbol slovanstva in eneržije. Nijeden zaveden slovenski mladenič in mož bi ne smel manjkati v vrstah »Sokola« in vsakdo izmed njih naj bi si štel v čast in ponos, da sme nositi sokolsko srajco. Na zdar!

Sovičejada. Iz Šklednja nam pišejo: Naš »vleučen« in veleuhati šjor dirigente »puro sangue« de Padema, Sovieh, šel je ta dni nekakega jutra se svojo kompanijo proti pokopalšču. Družbica je bila jako »dobro volje«, bila je, kakor se pravi, še »prejšnjega večera« — notolade. Soviehu je naenkrat še bolj zažarel obraz! Na cesti je bil zagledal namreč nekakega raztrganega laškega polentarija. In zagledano in storjeno, to je bila stvar jednega hipa: dirigente se je spustil k regnicolu ter ga začel najsrčneje pritiskati na svoja suha rebra ter poljubljati (bolje: emokati) kakor mlado nevesto. Ah, to Vam je bila idila! »Kome, kome že patrioto mio?«, je povpraševal veliki Italijan iz slovenske istrske Padene ves srečen. Ne vemo pa, kako si je predstavljaj Sovieh ta patrijotizem?! Je-li mislil, da je Romanjol iz slovenske Padene, ali pa on sam tam nekje od Rima?! Radovedni smo tudi, kakov okus so imeli poljubi iz ust Romanjola, ki je za zajutrek in kosilo snedel jedno ruto surovih pomidorov. — In slednjič, kaj je rekla šjora Šoviečka, ko je njen mož prišel domov s pomidorastni ustnicami?!

Costante Molinari umrl. Umrl je v bolnišnici oni Costante Molinari, ki je bil pred nekaj dnevi ranjen v poboju, ki je nastal med Tržačani in laškimi podaniki iz Benetk, kateri slednji so se vedli tu takosamooblastno, kakor da bi bili doma. Brat njegov Julij, ki je bil tudi ranjen istega večera

je med tem ozdravel. Pogreb Costanta Molinarja se je vršil včeraj ob 3. uri popoldne.

Iz-pred naših sodišč. Karol Schwarzmanna in Arpad Goldberg sta služila kakor natakarka v jednim in istem hotelu v Opatiji. Schwarzmanna je vedel, da ima Goldberg v svojem kovčku nekaj denarja in ko je nekoč ta spal, vzel mu je Schwarzmanna 12.80 kron z namenom, da mu jih dene zopet notri, kadar dobi kaj denarja. Goldberg je naznanil stvar policiji in včeraj je 16-letni Schwarzmanna stal pred tukajšnjim deželnim sodiščem, dasi je bil med tem že povrnit ukradeni denar. Sodni dvor je upošteval mnogo olajševalnih razlogov in je obsodil obtožena samo na tritedensko težko ječo.

41-letni ribič Fran R. iz Pirana je bil obdolžen radi nenravnega čina, s katerim je pohujšal deklico Antonijo G. in Julijo P. Pričal je finančni stražnik Avgust T., kateri je ta čin videl od daleč. Sodni dvor je obsodil R.-a na 7-mesečno težko ječo.

Dražbe premičnin. V sredo dne 28. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. o. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ul. Rossetti 4, hišna oprava; ulica Michelangelo 696, hišna oprava; ulica Caserma št. 11, hišna oprava; ulica Madonnina 14, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 22.4, ob 2. uri popoldne 27.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 758.4. — Danes plima ob 8.23 predp. in ob 7.36 pop.; oseka ob 1.53 predpoludne in ob 1.54 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Na slovenski zemlji! Nedeljno slavlje je bilo tako pomembno, da je moremo šteti med znamenite dogodke in da si res ne moremo ka, da ne bi je — poleg poročila, ki je priobčujemo na drugem mestu — omenjali še malec tudi tu.

Povod nam je dalo devinsko mlado pevsko društvo »Ladija«, ki je na dan slavlja v par besedah na lapidaren način izrazilo veliko resnico, katere pa marsikateri Slovenec še danes ne umeje v polni meri.

Ladija je svoj stan, nasproti ugledni hiši Plesovi, odličila mnogimi zastavami, a sredi njih se je blestel napis: »Bratje! Srčen pozdrav na slovenski zemlji!«

Na slovenski zemlji! Kolika je vsebina temu napisu!

Malo je toček na periferiji domovine slovenske, toli važnih po svoji legi. Malo je toček, za katere bi se bil toli ljut boj, kakor se bje za to. Dve veličastni stavbi v vasi »sti klasični priči tega ljutega boja: palača »Lega nazionale« in naš krasni monumentalno sezidani »Občinski dom« v katerem bo namreščena tudi naša narodna šola. Ti dve stavbi pripovedujeta, da se za to točko bje ljut naroden boj, — boj, katerega je označil že dr. Rybář minole nedelje, rekši, da tu butata eden ob drugega dva sveta: romanski in slovanski! Ta boj ima odgovoriti na vprašanje: kdo bo gospodar ob divni in sinji Adriji!

In važna, prevažna pozicija v tem velikem boju je tudi ravno starodavni, v zgodovini proslavljeni Devin. Ali umejete sedaj, kaj pomenja to, ako naše slovensko društvo v Devinu kliče, da nas pozdravlja na — slovenski zemlji?! Napis »Ladije« nam pravi torej, da se je v najkritičnejših časih, v najljutejši obupni borbi vendar posrečilo slovanskemu življu, da si je ohranil to pozicijo. Devin je kakor zadnja skrajna vedeta slovanska na meji naši, mejnik med teritorijem slovanskim in romanskim in citadela naša ob morju, od katerega se ne smemo dati odtisniti, ako se nočemo odreči bodočnosti, ako nočemo abdicirati!

Devin je še naš, Devin je še na slovenski zemlji, tako nam kličejo tamošnji bojevniki naši, mi pa moramo čuti ta glas! Iz dejstva, da smo si to pozicijo ohranili do danes vzlic vsem velikanskim žrtvam in naporom od strani sovražnika, narašča nam sveta dolžnost, da to pozicijo ohranimo tudi svoji bodočnosti!

Pozdrav na slovenskih tleh! Tako nam kličejo bojevniki naši na tistih klasičnih tleh. Napis minole nedelje na prostorih »Ladije«, bodi obupajočim v tolažbo, omahujočim v vspodbujo, ne umevajočim v pouk, borečim se v podžigo, voditeljem naših vrst v našem Primorju v neprestano svarilo — a vsem nam, kolikor nas je: v podkrepljenje v veri v bodočnost! Na nas je torej, da se skazemo

vedne take bodočnosti: po ljubezni do sebe, po skrbi za ustvarjanje neizgibno potrebnih pogojev, po neumornem delu in požrtvovalnosti!

V Devinu, kjer nam pravijo, da so še na slovenski zemlji vzlic groznemu navalu, imamo lep izgled, da Slovencem ne nedostaje potrebnih moči za borbo proti tujemu svetu v obrambo svete grudi domovinske, da moremo tudi srečno izvojevati ta boj, ako bo naša ljubezen do lastne krvi in ljubljene zemlje očetov veča, nego vse drugo, za kar smo tudi zavzeti.

× Ciklon na Reki. Z Reke poročajo, da je bil včeraj popoldne tam velik vihar. Že ob 4. uri začeli so se nad mestom kopičiti težki sivi oblaki, iz katerih so neprenehoma švigali bliski, spremljani z groznim gromenjem. Ob 4. uri pa se je dvignil ciklon, ki je v mestu povzročil mnogo škode. Na Adamičevem trgu je polomilo vse priprave pregrinjaj pred kavarnami in restoranti. Stolice in mize je razmetal vihar vse križem po trgu. Pobilo je več oken, nekatere strehe so odkrite, več dreves je izruhtih. Vihar je bil tako močan, da je celo nekatere polne vagone porival naprej po železniškem tiru na obali. Nekega 50-letnega Iv. Vela je pahnil vihar proti pomikajočemu se železniškemu vozu, kateri mu je šel čez trebuh in ga zmastil. Reveža so prenesli umirajočega v bolnišnico, kjer je izdihnil ob 7. uri zvečer. Potrgalo je na nekaterih mestih tudi žice električnega tramvaja ter podrla celo dotične železne droge (ki pa niso tako solidni kakor tržaški. Op. ur.) Tramvaj je zaustavil promet. Ciklon je trajal kakih 10 minut, potem pa je začel liti dež kar v potokih. Vihar je tudi na polju povzročil veliko škodo. Na morju ni znana še nobena nesreča.

× Ugodna vest za Dalmacijo. Hrvatski listi prinašajo vest, da se v Buenos Ayres nastanjeni hrvatski rojak, vitez Mihanović, z vsem svojim trgovskim brodovjem povrne v domovino. Mihanović poseduje velikansko premoženje, ki si je je — zapustivši domovino kakor siromak — nabral v Ameriki s svojim neumornim delom in bistrim vidom. Na stotine njegovih brodov plovejo po največjih morjih. Sedež njegovi trgovini ima postati — kakor posnemljemo iz »Obzora« — v Dalmaciji. Tja dovede vse brodove svoje, a na udobnem mestu si hoče sezidati krasen dvorec. Poleg tega hoče Mihanović zgraditi še osem novih sijajnih brodov, ki bodo pluli z veliko brzino, a štirje med njimi naj bodo pluli po 20 milj na uro. Ti štirje brodovi bodo urejeni z največjo eleganco in bodo taki, kakršnjih še ni bilo na Adrijanskem morju. Pluli pa bodo med Dalmacijo in Reko. Poleg teh zgradi Mihanović še 10 drugih ogromnih parobrodov za veliko plovo, katerim bo središče na Reki. Vsi ti brodovi bodo nosili hrvatska imena. To bi bil za trgovino med Jugoslavlani epohalen dogodek. »Obzor« vsklika: »Bog daj, da se ta vest uresniči, da bi se mogel Hrvat ponosno voziti po svojem sinjem morju ter radostno pozdraviti proevit hrvatske trgovine!«

Pridodano bodi še, da je Mihanović avstro-ogrski generalni konzul v Buenos Ayres.

Vesti iz Kranjske.

* Odprt grob. V Ljubljani je umrla žena, katere ime vzbuja blage spomine na prve dobe našega narodnega preporajanja — v dobi 70 let. To je gospa Ana Zarnikova, udova po pokojnem prvoborniku Slovencev, dru. Valentinu Zarniku. In sedaj je sledila v večnost svojemu blagopokojnemu soprogu. Mir in pokoj jej v slovenski zemlji!

* Shod »Sokolov« idrijskega, ljubljanskega in postojanskega okraja, ki se je vršil minole nedelje v Logatecu, je vspel sijajno. Tako posnemamo iz »Slov. Naroda«.

* Vsled padca z voza umrla. 54-letna Frančiška Japelj iz Male Ligonje, občina Vrhnika, je padla z voza in se tako poškodovala, da je v bolnišnici umrla. Nesreča se je zgodila v ljubljanskih Strelških ulicah.

* Velik poboj je bil v nedeljo v Št. Jurju pri Kranju. Fantje so se stepli. Sedem fantov je bilo ranjenih. Jednega ranjenca so pripeljali v deželno bolnišnico.

* Pred deželnim sodiščem v Ljubljani se je začela včeraj senzacijska razprava, ki nam nudi žalostno sliko sedanjih razmer na Kranjskem in nam kaže

vse usodne konsekvence, ki so neizogibne boju v takih oblikah, kakor se vodi sedaj na Kranjskem. Oblike boja so posurovljene, čutstva podivjana, zmisel za višje — zlasti pa narodne — idejale izginja iz naroda, mase se dajo voditi od zlih instiktov, in v isti meri, kakor izginja zmisel za idejale, zginja iz naroda tudi morala. Stranke zmagujejo, stranke doživljajo sijajne triumpfe, vsaki hip se prirejajo orgije strankarskega fanatizma, ker je zopet enkrat sovražnik »pogažen« v tla, vse je po koncu, vse je bojevito, na vseh straneh vejejo bojne zastave, zmagoslavja brez konca in kraja, a dobri genij naroda si tožno zakriva obraz, ko vidi, da isti narod, katerega baje »rešujejo« na vseh straneh, v resnici propada, zlasti pa moralno.

Pred deželnim sodiščem v Ljubljani sodijo o žalostnih dogodkih, ki so se vršili na Gočah, svoj čas. V vasi, v kateri je pred par leti vladal idiličen mir, razsaja sedaj uprāv živinsko sovražstvo. Slednjič je prišlo do tega, da sedi na zatožni klopi 17 občanov se svojim — dušnim pastirjem na čelu, ki so toženi javnega nasilstva.

To je tožna pravstvena slika iz življenja na Kranjskem. Mi se ne utikamo danes v boje med strankama na Kranjskem. Za nas je, vpričo te žalostne razprave, vprašanje, katere stranke načela so prava, povsem irrelevantno, ampak vidimo pred seboj dejstvo poživljenih razmer med sinovi istega naroda!!

In kako so se zmešali vsi pojmi v tem divjem boju! To vidimo uprav na Gočah. Oni, ki sede na zatožni klopi, so boritelji za katoliška — »načela«: načela ljubezni, načela odpuščanja; a so v tem boju upotrebljali sredstva, ki so jih dovela na zatožno klop. Pa menite, da so oni drugi, njih nasprotniki, res taki grozni liberalci in brezverci?! Kaj še! Za svojo trditve hočemo podati eklatanten izgled. Morda se poreče, da mi nismo dovolj objektivni, ker so tu vmes rodbinski odnosi in da hoče kdo v našem uradništvu braniti le — svoje. Pa naj bo, naj očitajo! Kakor nekakega vodje stranki na Gočah, katero imenujejo brezversko, stranko samih antikristov, so imeli pok. učitelja Frana Mercino. Ne vemo, kako je prišlo, ali so ljudje sami od sebe znoreli, ali jim je kdo to sugeriral: tega moža, ki je vzgojil celo tamnošnjo generacijo, in ki je povsodi drugod užival največje spoštovanje, so obsovražili tako grozno, da je bilo že zverinsko. Noč na noč so mu prirejali pod okni hrupne prizore, proklinjali ga, razbijali na vrata in bilo je celó nekaj taceh, ki niso odjenjali od tega početja celó malo dni poprej, ko je mož izročal Bogu svojo dušo. Da, celó tedaj, ko navadno utiha vse nasprotje, tedaj, ko je že angelj smrti razprostil svoje temno krilo nad ubogim možem, potrtem in izmučenim od divje gonje, celó tedaj še je bilo čuti zdijanih klicev: »Krepa naj! Da bi se stegnili!« Dalje menda ni možno več. Ali prav za prav nižje — v podivjanost. A sedaj čujte, kakov liberalci, brezverci, kakov antikrist je bil to! **Rodbina tega moža ni smela zamujati ob nedeljah in praznikih ni predpoludanske ni popoldanske službe božje! V hiši tega moža se je molilo na glas pred vsako in po vsaki jedi!**

Ta izgled menda kriči, kako zmešani so pojmi vsled borbe na Kranjskem in kako mnogokje vir boju ni v »načelih«, ampak — drugje. Tudi nismo napisali tega, da bi opravičevali nasprotno stranko, ali da bi vzbujali menenje, kakor da ta ne greši. Nam je bilo le do tega, da opozorimo, kakov je ta boj na Kranjskem!! Morda se vendar komu v deželi gane vest in se ustraši grozne odgovornosti, ki si jo nakladajo voditelji strank pred Bogom in pred znanostjo, s tem, da podžigajo ta divji, nekrščanski in neliberalni boj, ki pomenja dobo moralnega propadanja in absolutne sterilnosti v razvoju naroda. Morda se vendar polasti koga kakor usmiljenje s tem izmučenim, zbeganim narodom, da začno delati na to, da se spremene oblike neizogibnemu strankarskemu boju.

To smo hoteli reči. Če pa bo kje, ali morda tudi povsodi, zamera radi tega, pa — naj bo!

* O tatu Anžiču. »Slovenec« poroča: Anžič je bil že zaslišan na Žabjaku. Anžič pravi, da je z magistrata radi tega ušel, ker mu Kotar ni dal koca in ker je bil g. Toplikar žnjim neprijazen. Orožniku, pravi Anžič, je ušel, »ker je hotel še enkrat videti svoje stariše«. Na Anžičevem domu našlo se je še eno ukradeni sedlo. Anžič pravi, da se o skoku iz železniškega voza

ni poškodoval, le — v prsih ga nekoliko boli. Na Žabjaku so mnenja, da Anžič zaradi tega pravi, da bi prišel v bolnišnico, od koder bi zopet poskušal uiti. Čuje se, da je v Anžičevo afero vpletenih še več, doslej še ne aretovanih oseb.

Razne vesti.

Z Reke poročajo, da so tjakaj na parniku Sultan, doveli tatu, ki je nedavno temu ukral v Londonu 3000 šterlinov, torej nad 30000 gld. Priveli so ga na Dunaj, a ga pošljejo z rečnim parnikom na Angleško. Ko so ga bili zasačili, našli so pri njem le 3000 gld. Na vprašanje, kam je del ostali denar ni hotel odgovoriti. Tat se imenuje William Morley in je star še le 28 let.

Velik požar v Belemgradu. Dne 23. t. je navstal požar v dolnji trdnjavi v nekem poslopju, v katerem je bil del vojaške sanitetne zaloge in pa neka parna žaga. Škoda znaša tri milijone frankov. Dva vojaka pogrešajo; dva vojaka in dva gasilca pa so ranjeni.

Črnogorci in Bulgari v ruskih kadetnih šolah. Iz Petrograda javljajo, da je car odredil, da je mlade ljudi, ki hočejo vstopiti v ruske kadetske šole, vsprejemati brez vsake ovir. Dosedaj je bilo mladim Črnogorcem in Bolgarom le v posebnih slučajih dovoljeno izobraževati se na ruskih vojaških šolah.

Brzobjavna poročila.

K govornici o odstopu vojnega ministra. DUNAJ 26. (B) »Fremdenblatt« javlja iz verodostojnega vira, da je govornik, ki so jo prinesli različni listi o predstojemem odstopu vojnega ministra Krieghammerja, brez vsake podlage.

Cesarsko odlikovanje prof. Edvardu Suessu.

DUNAJ 27. (B) »W. Ztg.« objavlja nastopno cesarjevo ročno pismo predsedniku akademije znanosti, prof. dr. Suessu: Ljubi dr. Suess! Zaključek Vašega učnega delovanja mi daje dobrodošel povod, da se hvaležno spominjam bogatega dela, s katerim ste napolnili svoje življenje. Znanost šteje vas v svojo največjo diko. Celá generacija povspenjajočih se talentov je vspela pod vašim vodstvom. Tudi kakor predsednik akademije znanosti ste našli najlepše plačilo v svojem delovanju in ste si po svojem delovanju v javnem življenju, sosebno pa na polju delovanja za javno zdravje zagotovili časten spomenik za vedno. Ostajam Vam za vedno milostno naklonjen. — Isehl 24. avg. 1901. — Fran Josip m. p.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 27. (B) »Daily Telegraph« javlja iz Hilversuma dne 23.: Predsednik Krüger je izjavil tekom nekega pogovora, da se razun vedeja angleške vlade v položaju stvari ni ničesar spremenilo. Buri slede isti taktiki, katero so imeli od začetka vojne. To taktiko so imenovali poprej vojaško, potem so jo imenovali iregularno vojevanje, sedaj je pa taktika obrambe.

Število Burov je sicer postalo manje ali njih odpor nosi tudi danes na sebi vse znake pravičnega vojevanja. Voditelji Burov, vlada Burov in narod Burov vladajo še vedno. Proklamacija lorda Kitchenerja more napraviti le en učinek na Bure in sicer ta, da ogorča duhove, da jekli njih orožje in da jih dela trdovratneje v odporu.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna poštva vseh vrst

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vagal Via Limitanea	ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

MATTONI

GIESSHÜBLER

naravno
alkalijna kislina

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare št. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moških (alodjeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.
 Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Pekarna in sladčičarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13, priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčice. Sprejema v pečivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih cigerskih mlinov.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznana slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izbornu zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vreza vsakemu naročilu in po modri.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e tpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti skatli.

Ces. in kralj. privilegirana tovarna kemičnih izdelkov **ST. FERNOLENDT**
 Zaloga:
Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21
 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.
 Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremojljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje **leščilo (biks)**
Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga
 predmetov z: kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Remeljni v velikem izboru, bukove debel orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopajice.

Cene zmerne.
Viktor Miklavez
 v Trstu Via Fonderin št. 10.

Okoli 70 hl.

izvrstnega istrskega terana je po ugodnih cenah na prodaj tudi v manjših množicah. Naslov: pove uprava „Edinosti“.

M. U. Dr. Ant. Záhorský
 priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.
 Ordnuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

Velika zaloga koles po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 150—200, vže rabljene kolesa po K 80, 90, 100. Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.— Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridržavala, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirnat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najpošljih potrebščinami K 6.— Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

Najnovije, velika novost! Fotografski popolen stroj Kr. 3.80 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletnega stroja z vsemi potrebščinami in navodilom s krasno skatljico Kr. 3.80. Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebščinami Kr 6.— Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Zaloga strojev in tehničnih priprav.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjetij vseh vrst.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „OTTO.“

Motori na veter in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železnate traverse. Cement »Port-

land« in »Romano. Olja za kolesa in masti.

VELIKA ZALOGA

stiskalnice za olje in vino, čistilnice, rešetnice, mlinov za zrna mleti, slamoreznice, kakor tudi vseh poljedeljskih strojev.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam
 se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo
 2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogotee Slatina (Rohitsch-Saerbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolenjalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega.

— Najfinije testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsa, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernimi cenami.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pri-

pravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi

na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Ustanovljen 1856.

Dr. Josipa Waldherr

zasebni izgojevalni zavod za dečke

Naslednik A. Haring

LJUBLJANA.

Izvrsten penzionat za učence srednjih trgovskih in ljudskih šol, jako zdravi prostori in lega, najpazljivejša in vestna postrežba gojencev, popolno nadomestilo starišev, zmerne cene.

Pripravljalni tečaj za trgovino.

Prospekti se pošljejo na zahtev franko.

Prijave se sprejemajo vsaki dan.

Začetek šolskega leta za dijake srednjih in ljudskih šol dne 15. septembra; za trgovske in pripravljaličarje pa 1. oktobra.

A. BUCHBINDER

Trst. — Via Riborgo 27. — Trst.

Zaloga mebljev, kovčkov, potnih torb po cenah, da se ni bati konkurence.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

Vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 3 1/2 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 4 %
	6- " " 4 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropolje, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradee, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjumi.

Samčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente

Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po po godb.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5 %, navadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-current po 3,60 %. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6,15 %.

Vplačevanje vrši se osebno ali potomo položno na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gospodska ulica hšt. 7., I. nadstr.

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega,

če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na

menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol.

in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje bran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563.

Posčno-bran. račun št. 837.315.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KAŠTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizirana in stavljenja pod stalno kontrole zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestje. Jajati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najknejša vina.

C E N E:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kaštelov pri Splitu	34 "
Fino vino iz VISA	34 "
Vino Opolio	38 "
Belo vino iz VISA	40 "

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)